

ચિલ્ડ્રન્સ યુનિવર્સિટી
સ્કૂલ ઓફ ન્યુટ્રિશન એન્ડ હેલ્થ
ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ હોમ સાયન્સ
ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ
૨૦૨૧-૨૦૨૨

પી.જી. ડિપ્લોમા ન્યુટ્રિશન એન્ડ ડાયટેટિક્સ

વર્ષ	૧	અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર: ફરજિયાત અભ્યાસક્રમનો કોડ: NDC 202 અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક: ડાયટેટિક્સ અને ડાયેટ કાઉન્સેલિંગ	ક્રેડિટ	૪
સેમેસ્ટર	૨		કલાક/સપ્તાહ	૪

હેતુઓ	૧. આ કોર્સનો હેતુ વિદ્યાર્થીઓને ક્લિનિકલ પોષણ અને ડાયટેટિક્સના ક્ષેત્રમાં અદ્યતન જ્ઞાન આપવાનો છે. ૨. આ કોર્સથી વિદ્યાર્થીઓને વિવિધ રોગોના વર્ગીકરણ, પેથોજેનેસિસ, નિદાન, ઇટીઓલોજી, લક્ષણો અને ડાયટેટિક મેનેજમેન્ટ વિશે વર્તમાન જ્ઞાન પ્રાપ્ત થશે.
-------	---

વિષયવસ્તુ/પાઠ્યક્રમ – સૈદ્ધાંતિક અને પ્રાયોગિક

એકમ ૧	ડાયટેટિક્સની સંકલ્પના અને જી.આઈ ડિસઓર્ડરમાં ડાયેટરી મેનેજમેન્ટ <ul style="list-style-type: none">ડાયટેટિશિયન<ul style="list-style-type: none">પોષણ અને આહાર ક્લિનિક્સડાયટેટિશિયનનું કાર્ય આધારે વર્ગીકરણકાર્ય આધારે ચોક્કસ ડાયટેટિશિયન્સની જવાબદારીદર્દીઓ તપાસ અને પરામર્શનદર્દીનું શિક્ષણ અને અનુકાર્યભારતીય (ઇન્ડિયન) ડાયટેટિક એસોસિએશનપોષણ અને દવા ક્રિયાપ્રતિક્રિયા: મૂળભૂત ખ્યાલ<ul style="list-style-type: none">દવા પર પોષણની અસરપોષણ સ્થિતિ (પોષણ સ્તર) પર દવાની અસરદવા અને દવાની ક્રિયાપ્રતિક્રિયાદવા અને પોષક આંતરક્રિયાઓનું ક્લિનિકલ મહત્ત્વ અને જોખમી પરિબલો
-------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • દવાના જોખમોને ઘટાડવા અને સમજણ પૂર્વકના ઉપયોગ માટેની માર્ગદર્શિકા • જઠરાંત્રિય રોગો અને વિકારો <ul style="list-style-type: none"> • અતિસાર • કબજિયાત • ઓઇસોફેગાઇટિસ • ગેસ્ટ્રો ઓઇસોફેજિયલ રિફ્લક્સ ડિસીઝ (જીઈઆરડી) • ડિસપેપ્સિયા • ગેસ્ટ્રાઈટીસ (જઠરનો સોજો) • ડાયવર્ટિક્યુલર ડિસીઝ • પેપ્ટીક અલ્સર • માલએબ્સોર્પ્શન સિન્ડ્રોમ
એકમ ૨	<p>ગાઉટ અને ડાયાબિટીઝ મેલિટસમાં આહાર વ્યવસ્થાપન</p> <ul style="list-style-type: none"> • ગાઉટ <ul style="list-style-type: none"> • પ્રોટીન અને પ્યુરિનની ભૂમિકા • ઇટીઓલોજી • રોગની જટિલતાઓ અને ક્લિનિકલ ચિહ્નો • ગાઉટમાં આહાર વ્યવસ્થાપન • ડાયાબિટીસ <ul style="list-style-type: none"> • ડાયાબિટીઝ મેલિટસનો વ્યાપ • ડાયાબિટીસનું વર્ગીકરણ અને ઇટીઓલોજી • રક્તશર્કરાના સામાન્ય સ્તરને અસર કરતા પરિબળો • નિદાન • ડાયાબિટીસની કોમ્પલિકેશન • ડાયાબિટીસનું વ્યવસ્થાપન <ul style="list-style-type: none"> • આહારનું વ્યવસ્થાપન • આહાર વિનિમયતંત્ર • ગ્લાયસેમીક ઇન્ડેક્સ (જીઆઈ) • સ્વીટનર્સ: પોષક અને બિન પોષક સ્વીટનર્સ • આહારવિદ્યા – પોષક આહાર • કેટલાક ખાદ્ય પદાર્થોની લાભકારક અસર: સહાયક ઉપચાર • વ્યાયામ અને દવા

એકમ -3	<p>કોરોનરી હાર્ટ ડિસીઝ અને તેનું આહાર વ્યવસ્થાપન</p> <ul style="list-style-type: none"> ● કોરોનરી હાર્ટ ડિસીઝ (સી.એચ.ડી) <ul style="list-style-type: none"> • વ્યાપ • ઇટીઓલોજી: કાર્ડિયોવાસ્ક્યુલર જોખમી પરિબલો • સીએચડીની પેથોફિઝિયોલોજી ● સામાન્યતઃ જોવા મળતા હાર્ટ ડિસીઝ તેનું આહાર વ્યવસ્થાપન <ul style="list-style-type: none"> • ડિસલિપિડેમિયા • એથરોસ્કલેરોસિસ: એક કોરોનરી આર્ટરી ડિસીઝ • હાયપરટેન્શન (એચ.ટી.) • એન્જીના પેક્ટોરિસ • મ્યોકાર્ડિયલ ઇન્ફાર્ક્શન (MI) • કન્જેસ્ટિવ કાર્ડિયાક ફેલીયર • રુમેટિક હાર્ટ ડિસીઝ (RI-ID)
એકમ -૪	<p>લીવર અને કિડનીના રોગોમાં આહાર વ્યવસ્થાપન</p> <ul style="list-style-type: none"> ● લીવર (યકૃત) ના રોગો <ul style="list-style-type: none"> • વાયરલ હેપેટાઇટિસ પ્રકારો એ અને બી, સી, ઇ • લીવર સિરોસિસ • હિપેટિક કોમા ● કિડનીનું કાર્ય: ડાયગ્નોસ્ટિક ટેસ્ટ <ul style="list-style-type: none"> • સામાન્ય કિડની રોગો ઇટીઓલોજી અને આહાર વ્યવસ્થાપન • કિડનીના રોગોમાં આહાર વ્યવસ્થાપનના સામાન્ય સિદ્ધાંત • તીવ્ર અને ક્રોનિક નેફ્રીટીસ • આહાર વ્યવસ્થાપન • નેફ્રીટીક સિન્ડ્રોમ • તીવ્ર રીનલ નિષ્ફળતા (એઆરએફ) • ક્રોનિક રીનલ નિષ્ફળતા (સીઆરએફ) • એન્ડ સ્ટેજ રીનલ ડિસીઝ, (ઇએસઆરડી) અને કિડનીમાં પથરી

•

References

1. Mahan KL and Stump SE (2007). Krause's Food and Nutrition Therapy (12thed.).Saunders Publishing
2. B Srilakshmi. Dietetics. New age international publishers.
3. Association of Physicians of India (1998). API Textbook of Medicine, Vol. I and II. Published by Association of Physicians of India
4. Dr (smt.) Vijaya d. JoshiHandbook of nutrition and dietetics.Vora medical publications, Bombay
5. Avantina Sharma Principles of therapeutic nutrition and dietetics

Journals

1. Indian Journal of Nutrition and Dietetics.
2. Medical Clinics of North America
3. American Journal of Clinical Nutrition
4. Journal of Human Nutrition
5. Journal of American Medical Association
6. Journal of Ph. Diet. Assoc.
7. Nutrition Reviews
8. World Review of Nutrition and Dietetics.